

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησεως 315/2003
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Β2 Τμήματος Διακοπών
Συνεδρίαση της 10ης-9-2003

Σύνθεση :

Πρόεδρος:

Κωνσταντίνος Μπακάλης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη:

Θεόδωρος Θεοφανόπουλος, Δημήτριος

Παπαγεωργόπουλος, Δημήτριος Παπαδόπουλος, Ιωάννης
Σακελλαρίου, Χρήστος Παπαδόπουλος, Χριστόδουλος
Μπότσιος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής :

Ανδρέας Χαρλαύτης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Ερώτημα:

Αρ. Πρωτ. 33779/30-7-2003 του Υπουργείου Εσωτερικών,
Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης/Γενικής
Διεύθυνσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης/Διεύθυνσης
Οργάνωσης και Λειτουργίας Οργανισμών Τοπικής
Αυτοδιοίκησης.

Περίληψη Ερωτήματος: α) Εάν τα τέλη υδρεύσεως που εισπράττονται από Δημοτική (ή Κοινοτική) Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης θεωρούνται οφειλή στο Δήμο, (ή στην Κοινότητα) ώστε, σε περίπτωση οφειλής από όποιον κατέχει θέση Δημάρχου (ή Προέδρου Κοινότητας) ή Δημοτικού (ή Κοινοτικού) Συμβούλου, να τυγχάνει εφαρμογής το εκ του άρθρου 48 παρ. 1 Π.Δ. 410/1995 ασυμβίβαστο.
β) Εάν οι διατάξεις του άρθρου 48 του Π.Δ/τος 410/1995 για έκπτωση αιρετού Δημάρχου κλπ. μπορεί να εφαρμοσθούν, εφ' όσον εκκρεμεί αίτηση του ενδιαφερομένου στο Δημοτικό Συμβούλιο για διαγραφή χρεών, (τέλη παρεπιδημούντων), βάσει των διατάξεων του άρθρου 235 του Π.Δ/τος 410/1995.

Επί των ανωτέρω ερωτημάτων το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως :

Ι.Α. Στο άρθρο 1 του Ν. 1069/1980 «περί κινήτρων δια την ίδρυσιν Επιχειρήσεων Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως», (ΦΕΚ 191 Α΄) ορίζονται τα εξής :

« Άρθρ.1. -1. Δια την άσκησιν των πάσης φύσεως δραστηριοτήτων του κυκλώματος υδρεύσεως και αποχετεύσεως οικιστικών κέντρων της Χώρας, εξαιρέσει των πόλεων Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Βόλου και των μειζόνων αυτών περιοχών, δύναται να συνιστώνται κατά την παρ. 3 του παρόντος άρθρου εις έκαστον Δήμον ή Κοινότητα της Χώρας ή υπό πλειόνων Δήμων ή Κοινοτήτων ή Δήμων και Κοινοτήτων ενιαία επιχειρήσεις υδρεύσεως και αποχετεύσεως .Αι ανωτέρω Επιχειρήσεις αποτελούν ίδια Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου κοινωφελούς χαρακτήρος, διεπόμενα υπό των κανόνων της ιδιωτικής οικονομίας, εφ' όσον δεν ορίζεται άλλως υπό νόμου .

.....
Αι επιχειρήσεις υδρεύσεως και αποχετεύσεως λειτουργούν υπό μορφήν Δημοτικής ή Κοινοτικής επιχειρήσεως και διέπονται ως προς την διοίκησιν, οργάνωσιν, εκτέλεσιν, λειτουργίαν, συντήρησιν των έργων της αρμοδιότητός των, καθώς και τας πηγάς της χρηματοδοτήσεώς των υπό των διατάξεων του παρόντος νόμου, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των σχετικών διατάξεων του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικος.

2. Αι προβλεπόμενα υπό της προηγουμένης παραγράφου επιχειρήσεις είναι αρμόδιαι δια την μελέτην, κατασκευήν, συντήρησιν, εκμετάλλευσιν, διοίκησιν και λειτουργίαν των δικτύων υδρεύσεως και αποχετεύσεως ακαθάρτων και ομβρίων υδάτων, ως και μονάδων επεξεργασίας λυμάτων και αποβλήτων της περιοχής αρμοδιότητός των.

3. Η σύστασις εκάστης επιχειρήσεως ενεργείται δι' αποφάσεως των οικείων Δημοτικών ή Κοινοτικών Συμβουλίων, δι' ής θα ορίζεται η επωνυμία, η έδρα, οι δικαιολογούντες την σύστασιν αυτής λόγοι, τα παραχωρούμενα εις αυτήν περιουσιακά στοιχεία, ο τρόπος εκμεταλλεύσεως των έργων ή υπηρεσιών και τα εξ αυτών έσοδα, ως και η περιοχή της επιχειρήσεως .Προκειμένου περί μετατροπής συνδέσμου εις επιχείρησιν απαιτείται απόφασις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων των Δήμων και Κοινοτήτων των μετεχόντων εις τούτον .

Η απόφασις περί συστάσεως της επιχειρήσεως ή μετατροπής συνδέσμου εις επιχείρησιν εγκρίνεται δια Π.Δ/τος εκδιδομένου προτάσει του Υπουργού Εσωτερικών».

Στο άρθρο 3 παρ. 1 του ίδιου ως άνω νόμου ορίζεται ότι: «Η υπό ενός μόνου Δήμου συνιστωμένη επιχείρησης διοικείται υπό Διοικητικού Συμβουλίου.....»

Στο άρθρο 9 παρ. 4 ορίζεται επίσης ότι «Από της συστάσεως της επιχειρήσεως οι συμμετέχοντες εις την επιχείρησιν Δήμοι και Κοινότητες, ως και Σύνδεσμοι στερούνται του δικαιώματος επιβολής τελών και δικαιωμάτων υδρεύσεως και αποχετεύσεως» .

Στο άρθρο 10 παρ. 1 ορίζονται ως πόροι της επιχειρήσεως τα διάφορα τέλη (συνδέσεως, διακλαδώσεως κλπ), η αξία του καταναλισκομένου ύδατος, η δαπάνη μετατοπίσεως αγωγών κλπ.

Β. Εξ' άλλου, στο άρθρο 281 παρ. 1 του Π.Δ/τος 410/1995. «Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο νόμου, με τίτλο «Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας» των ισχυουσών διατάξεων του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν» (ΦΕΚ Α' 231), ορίζεται ότι: «Η Ταμιακή Υπηρεσία των επιχειρήσεων είναι ανεξάρτητη από τη δημοτική ή την κοινοτική».

Στο άρθρο 48 του ίδιου Π.Δ/τος ορίζεται ότι «Δεν μπορούν να είναι Δήμαρχοι ή Δημοτικοί Σύμβουλοι όποιοι είναι οφειλέτες του δήμου από οποιαδήποτε αιτία, για ποσό ανώτερο από διακόσιες χιλιάδες (200.000) δραχμές», και στο άρθρο 50 ότι «Στις περιπτώσεις που προβλέπουν τα άρθρα 47 παρ. 8 και 48 ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας με πράξη του διαπιστώνει την ύπαρξη του ασυμβίβαστου και την έκπτωση από το αξίωμα» .

Περαιτέρω στο άρθρο 235 του ίδιου ως άνω Π.Δ/τος ορίζονται τα εξής :

«1. Κάθε είδους χρέη προς τους δήμους και τις κοινότητες μπορούν να διαγραφούν ολόκληρα ή εν μέρει :

α) όταν οι οφειλέτες πέθαναν χωρίς να αφήσουν καμία περιουσία και οι κληρονόμοι τους αποποιήθηκαν την κληρονομιά,

β) όταν οι οφειλέτες δεν έχουν καθόλου περιουσία και η επιδίωξη της εισπράξεως δεν έφερε κανένα αποτέλεσμα επί τρία χρόνια, αφότου έληξε η χρήση κατά την οποία βεβαιώθηκαν,

γ) όταν οι οφειλέτες δεν έχουν περιουσία και είναι αγνώστου διαμονής, εφόσον οι προσπάθειες, που έγιναν επί μία τριετία για την ανεύρεση της διαμονής τους, δεν έφεραν αποτέλεσμα, και

δ) όταν η εγγραφή στους οριστικούς βεβαιωτικούς καταλόγους δημοτικών ή κοινοτικών φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών έγινε κατά τρόπο προφανώς λανθασμένο ως προς τη φορολογητέα ύλη ή το πρόσωπο του φορολογουμένου ή όταν έγινε κατά λάθος πολλαπλή εγγραφή για το ίδιο είδος εσόδου και για το ίδιο πρόσωπο .

2. Η διαγραφή των χρεών γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου» ^{Εξάλλω} στο άρθρο 291 παρ.7 του ως άνω Π.Δ/τος ορίζεται ότι οι επιχειρήσεις του Ν. 1069/1980 δεν υπάγονται στους φορείς του δημοσίου τομέα της παρ.6 του άρθρου 1 του Ν.1256/1982, στους οποίους περιλαμβάνονται οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Όσον αφορά, τέλος, στους Ο.Τ.Α. γίνεται αναμφισβητήτως δεκτό ότι αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου κατά Συνταγματική εγγύηση (Δημ. Σολδάτου, Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας σελ. 29), έχουν δικό τους προσωπικό, δική τους περιουσία και δικό τους προϋπολογισμό, γίνεται δε σαφής διάκριση μεταξύ της Νομικής Προσωπικότητας των Ο.Τ.Α. και των λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. (Πορίσματα Νομολογίας Σ.τ.Ε. 1929-1959, σελ. 121, 122 και 135).

II. Από τις παραπάνω διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, σύμφωνα με το γράμμα και τον σκοπό τους, συνάγονται τα ακόλουθα συμπεράσματα τα οποία αποτελούν και τις προσήκουσες απαντήσεις στα τιθέμενα από τη Διοίκηση ερωτήματα:

A) Καθ' όσον αφορά στο πρώτο ερώτημα. Όπως ανενδοιάστως προκύπτει από τη διατύπωση των διατάξεων του άρθρου 1 του Ν. 1069/1980, οι συνιστώμενες επιχειρήσεις υδρεύσεως και αποχετεύσεως έχουν νομική προσωπικότητα διάφορο του συνιστώντος ή των συνιστώντων αυτές Δήμων και Κοινοτήτων, λειτουργούν με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, έχουν διαφορετική διοίκηση, ίδιους πόρους και ίδια ταμιακή υπηρεσία, δεν υπάγονται δε ρητώς στο δημόσιο τομέα .

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη ρητή διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 5 του Ν. 1069/1980, από της συστάσεως της επιχειρήσεως οι συμμετέχοντες Δήμοι δεν μπορούν να επιβάλλουν τέλη και δικαιώματα υδρεύσεως και αποχετεύσεως .

Σαφώς εκ των ανωτέρω παρέπεται ότι τα τέλη υδρεύσεως είναι πόρος της επιχειρήσεως υδρεύσεως και δεν αποτελεί οφειλή προς τον Δήμο που έχει συστήσει τη δημοτική επιχείρηση υδρεύσεως. Ως εκ τούτου, δεν υφίσταται καν θέμα ασυμβίβαστου και αυτοδίκαιης εκπτώσεως κατά το άρθρο 48 παρ.1 του Π.Δ/τος 410/1995, για όποιον αιρετό Δημοτικό ή Κοινοτικό άρχοντα έχει οφειλή σε δημοτική επιχείρηση . Άλλωστε, η διάταξη του άρθρου 48 στο μέτρο που εισάγει ασυμβίβαστο, που έχει σαν συνέπεια την έκπτωση αιρετού Δημοτικού (ή Κοινοτικού) άρχοντα, αποτελεί εξαιρετικό δικαίωμα ^{στενώς} ερμηνευτέα.

B) Καθ' όσον αφορά στο δεύτερο ερώτημα. Η διάταξη του άρθρου 48 παρ.1 του Π.Δ/τος 410/1995, καθώς και αυτή του άρθρου 50, προϋποθέτουν για την εφαρμογή τους, το

και είναι
ω εκ τούτου

αντικειμενικό γεγονός της υπάρξεως της προς τον Δήμο οφειλής, της εγγραφής δηλ στους οριστικούς βεβαιωτικούς καταλόγους (ΣΤΕ 2074/2002) δημοτικών φόρων κλπ., προκειμένου να επέλθει η εκ του άρθρου 50 προβλεπόμενη συνέπεια. Η στην περίπτωση αυτή, τουτέστι εν συνδρομή της ανωτέρω προϋποθέσεως, επιβολή από τη Διοίκηση του διοικητικού μέτρου της αυτοδίκαιης εκπτώσεως από το αξίωμα δεν ανήκει στη διακριτική εξουσία αυτής, αλλά επιβάλλεται ευθέως από το νόμο, ως απότοκος και μόνο της αντικειμενικής αυτής προϋποθέσεως (ΣΤΕ 2074/2002).

Επομένως, τυχόν εκκρεμούσα αίτηση προς διαγραφή βεβαιωμένου χρέους δεν μπορεί να αναστείλει την εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 48 παρ. 1 του Π.Δ/τος 410/1995, αφού άλλωστε κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται από την διάταξη του άρθρου 235 του Δ.Κ.Κ., η οποία δεν προβλέπει καν την αναστολή εισπράξεως του σχετικού χρέους, εκκρεμούσης αιτήσεως περί διαγραφής του, παρατηρουμένου, περαιτέρω, ότι η έκπτωση εν προκειμένω γίνεται χάριν του δημοσίου συμφέροντος και συνδέεται με την ομαλή λειτουργία της δημοσίας υπηρεσίας (ΣΤΕ 972/1994, 3928/1982, 3807/1978).

III. Κατά συνέπεια λόγου προς τα προαναπτυχθέντα, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, στο μεν πρώτο ερώτημα αρμόζει αρνητική απάντηση, στο δε δεύτερο καταφατική...

Θεωρήθηκε

Αθήνα, 23-9-2003

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Κωνσταντίνος Ε. Μπακάλης

Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Ανδρέας Χαρλαύτης

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.